

KAREL KINDERMANS OMSCHRIJFT ZICHZELF ALS 'VERTELLEND TEKENAAR': TEKENEN EN VERTELLEN VALLEN VOOR HEM SAMEN. AL SINDS HET EERSTE NUMMER VAN *KLOOSTER!* STAAN ZIJN ILLUSTRATIES IN HET BLAD. OP CREATIEVE WIJZE GAAT HIJ AAN DE SLAG MET HET THEMA, WAT ALTIJD VERRASSEND BEELD EN INZICHTEN TOT RESULTAAT HEEFT.

Illustrator Karel Kindermans over schoonheid

Laat duizend bloemen bloeien

TEKST EN BEELD KAREL KINDERMANS

Door zorgvuldig te kijken, ontdekte ik de essentie van schoonheid. Al lezend leidde de zoektocht eerder langs de vraag of schoonheid een subjectieve waardering is of objectief valt vast te stellen. Is het een persoonlijke mening of een kwalitatief en tijdloos feit? Observatie gaf me een nieuw perspectief om naar schoonheid te kijken.

Eens bereidde ik in een klein team een excursie voor over 'esthetica' door de vooroorlogse woonwijk *De Kiefhoek* uit 1930 in Rotterdam. Het werd een rondleiding waarbij de ervaring centraal zou komen

te staan. Velen konden bij dit eerste bezoek aan deze wijk hun teleurstelling niet onderdrukken, het zag er zo ... gewoon uit. Wie houdt er niet van die oude panden rond 1900 met witte sluitstenen, met trapjes en geveltjes? Architect J.J.P. Oud niet in ieder geval, want hij offerde al die details op om 'ruimte en ritme' tot hun recht te laten komen.

De excursie begon met een kijkopdracht. Maak vier foto's: 1) een mooie foto van iets dat je mooi vindt; 2) een lelijke foto van iets moois; 3) een mooie foto van iets dat je lelijk vindt; en 4) een lelijke foto van iets lelijks.

Bij gebrek aan details ging ieders aandacht uit naar de uitstallingen voor de ramen van de huizen. Die vensterbanken vormden een grens tussen binnen en buiten, tussen bewoners en passanten. Wat de bewoners als esthetisch statement hadden neergezet, beoordeelden de passanten als burgerlijk: twee kaarsen of twee vazen met kleine vaasjes ertussen. Ik vond het ook tuttig totdat ik me realiseerde – en dan kijk je onmiddellijk met andere ogen – dat in deze opstellingen de gezinssamenstelling valt af te lezen. Toen ik deze observatie deelde met een alleenstaande moeder, reageerde ze geprikkeld. Zij vond mijn gedachtegang belachelijk en vergezocht. Punt. In mijn ooghoek zag ik in haar vensterbank één grote cactus met één kleintje ernaast.

Toen wist ik zeker wat ik eerder al dacht: schoonheid is de weerspiegeling van de (gewenste) realiteit. Esthetica is niet de vorm, maar maakt deel uit van het grotere verhaal. Sommigen zien in de schepping een symmetrische ordening en anderen beschouwen het als een schitterend ongeluk en houden meer van asymmetrie. Ik wil niet duiden, maar ik stel dat kijken de eerste stap is op weg naar interpretatie. Daar maak ik ook gebruik van in mijn werk.

Ik noem mezelf *Vertellend tekenaar*. Vertellen en tekenen vallen daarbij samen. ‘Zeggingskracht’, ‘vocabulaire’ en ‘beeldtaal’ hebben voor mij meer betekenis dan ‘schoonheid’ en ‘esthetica’. Ik verleid de kijker met harmonie, maar ook met contrasten en dissonanten. Ik maak daar gebruik van om aandacht te vestigen op iets dat dient op te vallen, omdat het

betekenis heeft. Zou je – zo beschouwd – niet graag de vensterbank willen bekijken van je lievelings-schrijver, van een historische persoon naar keuze of van de ouders van je geliefde?

Visuele communicatie werkt in één oogopslag. De boodschap is onmiddellijk duidelijk. Maar een verhaal is geen boodschap. Hoe langer je kijkt, hoe meer je ziet.

Het interieur bovenaan op deze pagina was van een kunstenaar. Bij haar boekte ik eens twee weken een verblijf tijdens mijn vakantie en ik mocht haar kamer tekenen. Ze was geboren in de jaren '30 van de vorige eeuw in Duitsland, werd volwassen in San Francisco in de jaren '50 en trok zich terug ten zuiden van Napels eind jaren '60. Toen ik haar mijn tekening liet zien, zag zij daarin mijn nieuwsgierigheid weerspiegeld. En dat had zij goed geobserveerd!

In het andere interieur op deze pagina deed ik de inspiratie op voor dit stukje over ‘schoonheid’. Het is de woonkamer van mijn schoonmoeder. De oplettende kijker herkent dat ze drie van mijn tekeningen heeft opgehangen die in *Klooster!* stonden afgedrukt. Als je naar haar interieur kijkt, valt af te lezen dat ze geen hoekig persoon is (en dat is inderdaad zo).

Laat duizend bloemen bloeien. Dat is mijn gewenste realiteit die mogelijk in mijn tekeningen wordt weerspiegeld. Dat is voor mij persoonlijk van betekenis. Ik noem dat gemakshalve ‘schoonheid’. ■